

Thăm Viếng Mont-Saint-Michel, Pháp.

Sóng Việt Đàm Giang

Một cuộc hành trình bốn ngày vào đầu mùa Thu 2017 đi thăm Normandy với những thành phố lân cận như Rouen, Honfleur, bãi biển ngày D, rồi đi thăm Saint Malo vùng Brittany và rồi Mont- Saitn-Michel trong hai ngày đầu và những lâu đài vùng Thung lũng Loire là một cuộc hành trình rất thú vị và đáng ghi nhớ. Phần bài này nói đến Mont-Saint-Michel.

Mont-Saint-Michel.

Là một đảo nhỏ ở Normandy, Pháp, Mont-St-Michel nằm cách khoảng hơn 1 km bờ biển tây bắc tại cửa sông Couesnon gần Avranches và có diện tích khoảng 4 km vuông. Mont-Saint-Michel nối liền với đất liền bởi một cây

cầu đá-ximăng mới xây năm 2014 dài hai dặm và bao vây bởi một vùng đất sinh bao la. Hàng năm có cỡ 3 triệu rưỡi người đến thăm Núi này. Xe bus đoàn du lịch thả chúng tôi ở ngay bãi đậu xe cách núi cỡ 1.6 miles, rồi chúng tôi theo đoàn du lịch đến trạm đón xe shuttle bus để đi qua cây cầu để đến Mont-Saint-Michel. Điểm đáng chú ý là nước thủy triều dâng lên cỡ 46 feet (14 m) vào buổi chiều, lên và xuống rất nhanh (nhanh như ngựa phi). Khi nước lên thì núi này trở thành một hòn đảo thủy triều, khi nước rút xuống thì lại nối với đất liền. Theo kinh nghiệm của người địa phương thì cứ cỡ 18 năm mực nước thủy triều do định luật vạn vật hấp dẫn vũ trụ cùng biến chuyển thiên văn đã tạo nên những mức thủy triều rất cao gọi là "siêu thủy triều" (supertide). Vào ngày 21 tháng 3, 2015, một siêu thủy triều đã dâng cao ngập luôn cả cây cầu mới xây (đã cho lưu thông từ ngày 22 tháng 7, năm 2014), trong một khoảng khắc ngắn. (Sự thay đổi lực hấp dẫn từ Mặt trăng là phần chủ yếu và từ Mặt Trời một phần nhỏ tại một điểm trên mặt Trái Đất trong khi trái đất quay đã tạo nên hiện tượng nước lên/triều lên và nước rút/triều xuống vào một khoảng thời gian nhất định trong một ngày.

Biết sớm nhất thì đây là nơi những người tu hành ẩn dật trú ở từ thế kỷ thứ sáu trên ngọn núi của đảo mang tên đảo Tombe. Trải qua nhiều thế kỷ, nơi này một thời đã được coi như một địa điểm tốt để chống cự quân đội Anh trong Trận Chiến Một Trăm Năm. Thời Cách mạng Pháp nơi này được dùng như một nhà tù, và sau đó được biến thành một tu viện. Hòn đảo có chu vi khoảng 960 mét với điểm cao nhất là 92 mét so với mực nước biển. Dân số trên đảo là 44 người theo thống kê năm 2009. Nước thủy triều và đôi khi lụt đã tạo ra những đồng cỏ mặn (Les Prés salés) lý tưởng cho truffle ăn cỏ. Những chú truffle ăn cỏ mặn này (agneau de Pré-salé) đã cho một loại thịt truffle đặc biệt mang tên đặc sản thịt truffle cỏ mặn, một thức ăn chỉ có ở vùng này trong thực đơn của một vài nhà hàng với một giá cả khá cao.

Một chút lịch sử

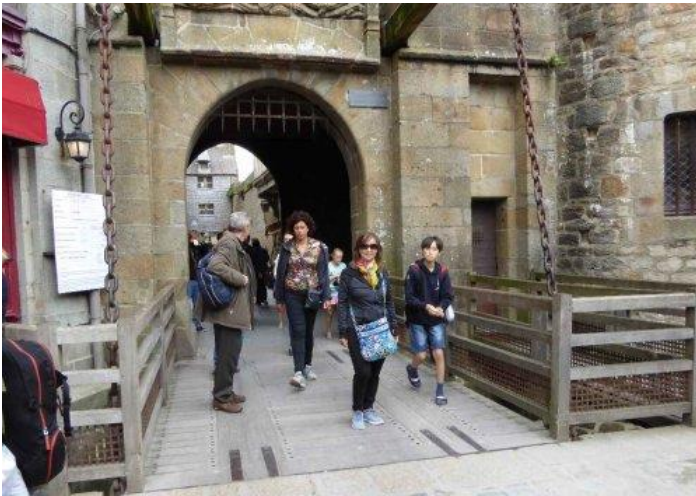
Theo thần thoại thì nhà nguyện đầu tiên đầu tiên được dựng lên sau khi vị Tổng Thiên thần Michel xuất hiện trước Giám mục Aubert của Avranches vào năm 708 và ra lệnh cho Aubert xây một nhà nguyện (oratory) trên đảo nhỏ thủy triều đầy đá ngay tại cửa sông Couesnon. Sau lần nhắc nhở thứ hai mà giám mục Aubert vẫn chưa bắt đầu thì lần thứ ba Thánh Michel đã dùng ngón tay tạo một lỗ thủng vào sọ của Aubert để nhắc ông thực hiện. Nhà nguyện được hoàn tất vào cuối năm 709 để ghi ơn Tổng thiên thần Mitchel. Nơi này ngay sau đó trở thành nơi hành hương chính của giáo dân. Giữa thế kỷ thứ 10 và 17, những nhà tu sĩ dòng Benedictine với áo choàng nâu và mũ phủ kín đầu đã xây một nhà thờ có kiến trúc La mã/Ý và sau đó là một tập hợp giữa La Mã và Gothic. Một làng nhỏ cũng đã thành hình ngay dưới chân núi. Trong trận chiến Một Trăm Năm, Mont-St-Michel được coi như một mẫu mực kiến trúc quân sự, vòng tường thành và trạm quan sát trên thành đã giúp việc chống trả sự tấn công của người Anh rất hữu hiệu và sau đó Núi-St-Michel được xem như là một biểu hiệu của quốc gia. Núi-St-Michel đã được UNESCO ghi nhận là Một Địa Danh Di Sản Thế Giới năm 1979.

Lên Mont-St-Michel

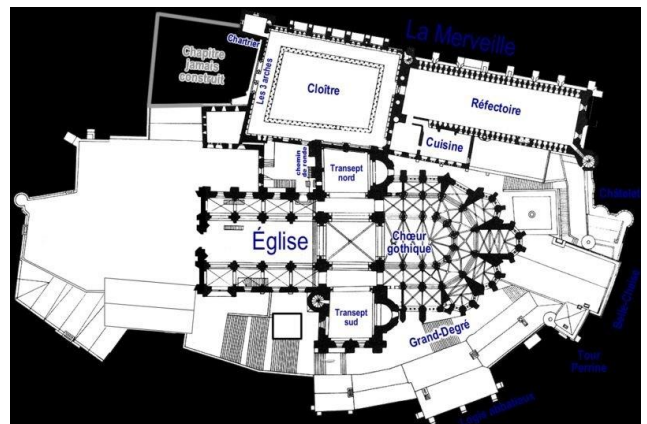
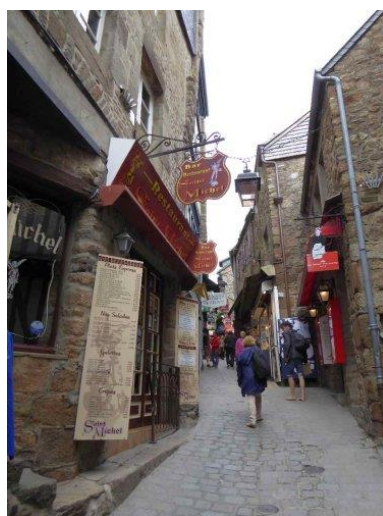
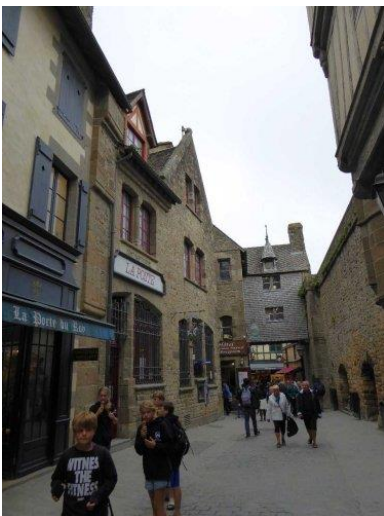
Điêu khắc nổi hình Tổng Thiên thần Mitchel đứng, tay trái đặt trên đầu giám mục Aubert.

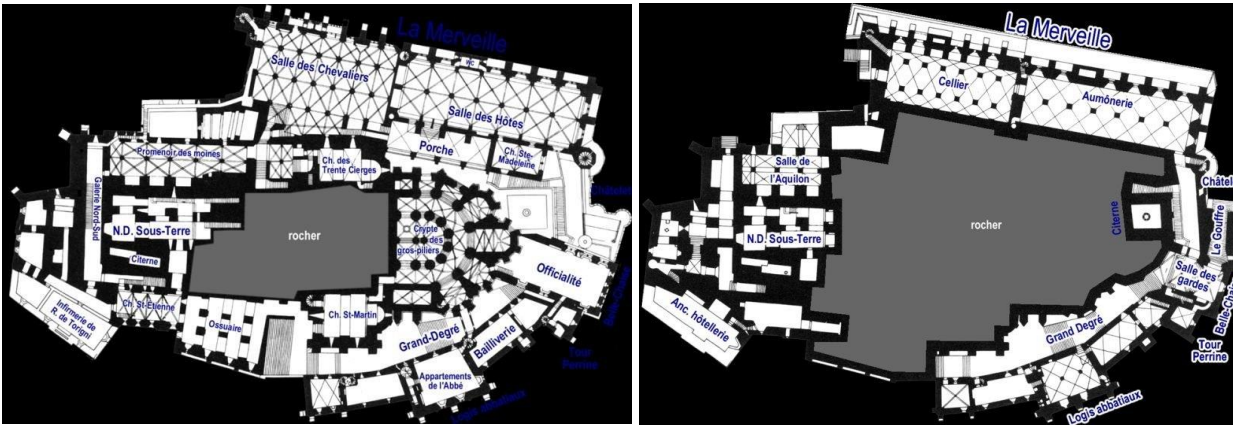
Du khách đến Mont-Saint-Michel qua cây cầu nối với đất liền. Cây cầu đầu tiên có vào năm 1878 và những tiến triển sau đó đã làm vịnh bị bùn lấp và núi này không còn là một hòn đảo nữa trong một thời gian. Cây cầu mới và đập thực hiện vào tháng 10 năm 2014 qua sông Couesnon đã giúp cho núi St Michel trở lại là một hòn đảo thủy triều có một không hai trên thế giới.

Chúng ta thấy trước cây cầu kéo phía bên trái trên đường đi lên là nhà hàng ăn mang tên Mẹ Poulard (bà Poulard là người giúp việc cho kiến trúc sư Edouard Corryer, người đang trùng tu lại nhà thờ vào thế kỷ thứ 19, và vợ của một người làm bánh trong làng). Nhà hàng Mẹ Poulard nổi tiếng với món chả trứng đắt giá và có màn người nấu bếp với trang phục cổ truyền trình diễn màn đánh trứng. Kiến trúc sư Edouard Corryer là học trò của Kiến Trúc sư Eugène Viollet-Le-Duc (vị kiến trúc sư tài danh đã trùng tu Thánh đường Notre-Dame de Paris và đã tu bổ rất nhiều nhà thờ và lâu đài ở Pháp.) Con phố chính sau khi đi qua cửa gỗ bên trái mang tên phố Principale hay Grand Rue. Grand Rue là con đường thương mại với hai dãy nhà xây cất từ thế kỷ thứ 16 nay là những nhà hàng quán ăn. Ngoài ra nếu muốn tránh con đường đông đúc nhiều hàng quán thì còn có con đường trên thành bao quanh (ramparts) ở ngay bên phải sau khi qua chiếc cầu kéo.

Nhà thờ Mont-St-Michel gồm ba tầng: tầng trên, tầng giữa và tầng dưới. Tầng trên gồm Sân phía đông (West Terrace), nhà thờ, sân hành lang (cloister) tu viện và phòng ăn (Refectory). Tầng giữa có Phòng khách, hầm cột lớn, hầm mồ Thánh Martin, nhà nguyện Thánh Etienne, và phòng Kỳ diệu (Merveille). Tầng dưới có Notre Dame Sous Terre, nhà tế bần (almonry) v.v... (Bản đồ ba tầng trích từ Wikipedia).

Tầng trên --- Tầng giữa ---- Tầng dưới thấp

Nhà thờ-tu viện nguyên thủy được xây dựng từ năm 966 nhưng rồi sau đó bị khuất lấp bởi những mở rộng xung quanh và bị lãng quên qua nhiều thế kỷ và chỉ được khám phá lại vào cuối thế kỷ 19. Nhà thờ-tu viện khác được xây bên phía đông của nhà thờ nguyên thủy, trên đá và ngay trên nhà thờ cũ đầu tiên.

Rồi một tu viện mới lại được tiếp tục dựng thêm, tất cả được gọi chung là khu nhà thờ-tu viện. Khu ngoài nhà thờ-tu viện là Hành lang sân tu viện và The Merveille, khu sinh sống của các tu sĩ. Khu Merveille ở phía bắc của khu nhà thờ-tu viện có cửa theo kiến trúc Gothic .

Như đã viết phía trên, có hai lối đi lên tu viện Núi-St-Michel: một lối qua hai dãy hàng quán bên cạnh làng, đi ngang qua nghĩa địa nằm bên trái của con đường lên dốc để đến tu viện; con đường thứ hai là đường trên vòng thành (ramparts) nằm bên phải của lối đi qua dãy phố , cả hai đều dẫn đến sân trước để vào tu viện.

Con đường đi lên Nhà thờ-tu viện có nhiều nơi thăm viếng nhưng thì giờ không cho phép nên người viết chỉ chụp vội ít tấm hình gồm một nhà thờ nhỏ của làng đang làm lễ, nghĩa địa của đảo núi, và một số hình ảnh cảnh rất đẹp chung quanh núi đảo.

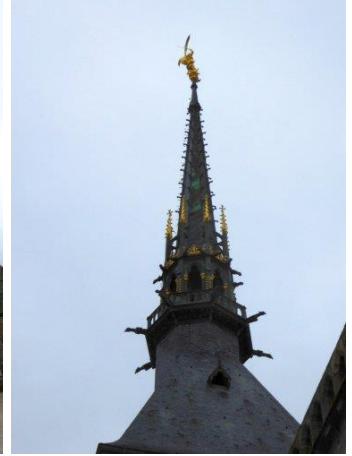

Tầng trên.

Sân trước cửa nhà thờ-tu viện được gọi là Sân phía Tây (West Terrace). Sân này rất rộng, đứng trên sân này tại cao độ 240 ft (73 m) trên mực nước biển, ta có thể nhìn được ba bề chung quanh, thấy dòng sông làm biên

giới hai vùng đất Normandy và Britany; thấy vùng đồng cỏ mặn; và có những nhóm người hoặc hành hương hoặc du khách đang đi bộ lội trên cát để đến hay rời Mont-St-Michel.

Đứng tại Sân phía Tây này, nhìn đối diện vào nhà thờ, chúng ta thấy sừng sững cái ngọn tháp của tu viện. Nhà thờ được trùng tu và hoàn tất vào những năm 1890s, một tháp nhọn cao 170 m trên mực nước biển được thêm vào với tượng Tổng thiên thần Mitchel trên cao hoàn tất vào năm 1898. Cũng trong năm 1898 này qua đào xới mà người ta đã khám phá ra Nhà thờ Đức Bà Dưới đất (Notre-Dame Sous-Terre).

Nhà thờ-tu viện được xây dựng trên một mặt phẳng trên mực nước biển 80 m, sàn được chống đỡ ở phía dưới bằng bốn hầm mộ. Hầu hết kiến trúc đều theo kiến trúc Roman với những vòm cung tròn, thế kỷ thứ 11, tại trung bộ giáo đường có ba mực cao dần với vòm trần, hành lang và cửa sổ rất cao. Thánh điện (chancel) kiểu Ý/Roman đã bị sụp vào thế kỷ 15 được tái thiết sau chiến tranh Một Trăm Năm làm theo kiểu kiến trúc Gothic.

Ra khỏi Thánh đường, chúng ta đi ngang qua những hành lang của sân tu viện (cloister), khu này có nhiều phòng làm nơi các tu sĩ ăn ở thiền định và học tập. Khác với những sân tu viện chuẩn, sân này không nằm trung tâm của nhà thờ, mà nằm trong khu sinh sống của tu sĩ với mục đích làm nơi cho tu sĩ thiền định. Dãy hành lang này có những cột khảm đẹp và tượng của nhiều vị thánh, nhiều tượng với khuôn mặt bị phá hủy trong thời kỳ Cách mạng Pháp. Khu này nằm ngay trên phòng Hiệp sĩ phía dưới. Viền theo dãy hành lang của sân tu viện là hai hàng cột nhỏ đặt so le tạo một kiến trúc bắt mắt. Rất tiếc là khu này đang được trùng tu nên vật liệu chất hàng đống trên vườn tu viện. Nối tiếp là sảnh đường ẩm thực (refectory). Phòng này trải dài và nằm ngay trên phòng dành cho khách ở tầng dưới.

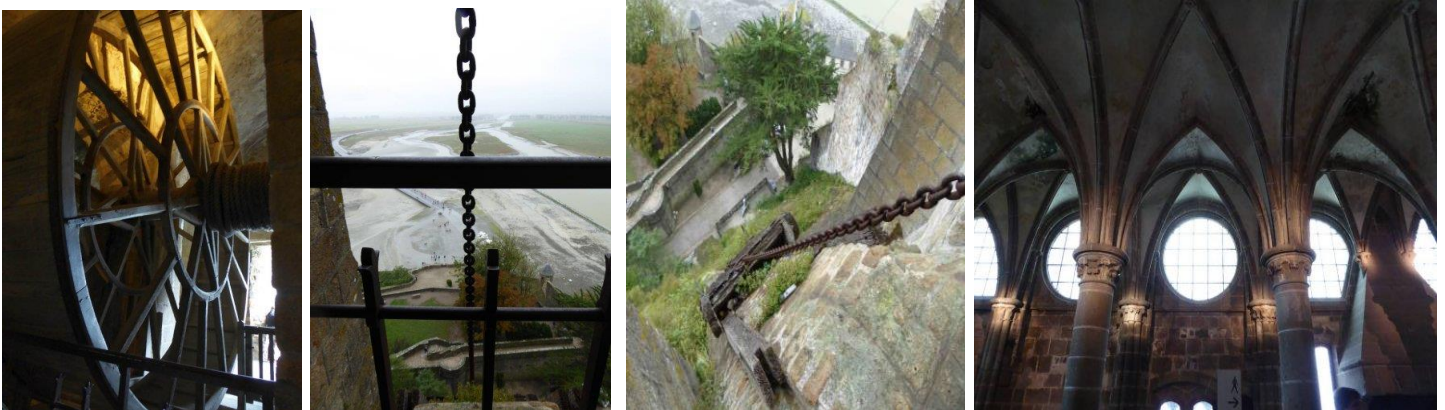
Tầng giữa.

Đi cầu thang xuống qua hành lang dành cho khách thì chúng ta đến một bức tường có tấm điêu khắc hình Tổng Thiên thần Mitchel dùng ngón tay chọc một lỗ hồng trên đầu giám mục Aubert, rồi đến phòng hầm với

những cột khổng lồ (great pillared crypt). Phòng này với kiến trúc cột Roman đã xây để làm nền chống đỡ cho nhà thờ-tu viện phía trên. Ngay cạnh là một phòng hầm mộ Thánh Martin.

Qua hầm mộ Thánh Martin là nơi có đặt một bánh xe khổng lồ. Bánh xe này được dựng vào năm 1820 với một hệ thống dùng một trục (treadwheel crane) và một hệ thống kéo (pulley system) để chở thức ăn từ dưới chân núi lên cho tù nhân trên đảo vào thời kỳ hậu Cách mạng 1789. Phương tiện chuyển thức ăn này kéo dài từ năm 1820 cho đến tận năm 1863 khi chính quyền hủy bỏ nhà tù và biến nơi này trở lại thành tu viện. Hệ thống bánh xe và trục kéo này thực hiện rập theo khuôn mẫu của dàn kéo dùng để chuyên chở vật liệu trong thời Trung Cổ. Tưởng cũng nên nhắc lại con số cỡ 300 tù nhân thuở ban đầu là những tu sĩ đã chống đối lại chính quyền đương thời; con số tù nhân lúc đóng cửa nhà tù là vào khoảng hơn 600 người.

Đi qua nhà nguyện Thánh Etienne, những bậc thang chạy theo chiều bắc nam của một Hành lang dài , và sáng đường cho các Hiệp sĩ là đến khu The Merveille. Khu Merveille nằm phía bắc của nhà thờ-tu viện, là phòng học và nơi làm việc của các giáo sĩ.

Tầng dưới.

Đi xuống tầng dưới là phòng tế bần (almonry), nơi các tu sĩ đón tiếp người nghèo hành hương đến ăn ở, hầm chứa đồ ăn và rượu; Notre Dame Sous Terre... Rời nhà thờ-tu viện qua phòng bán đồ lưu niệm, chúng tôi đã đi bộ xuống dưới chân núi qua đường vòng thành, rồi đón shuttle bus từ đầu cầu để trở ra bãi đậu xe.

Kết luận

Như những tài liệu du lịch nói đến, hầu như những chuyến du lịch nước Pháp mà không thăm Núi-Saint-Michel thì là một thiếu sót đáng kể. Thăm viếng Núi-St-Michel hơn bốn giờ đồng hồ, chúng tôi phải rời lúc 4:30PM trước khi mực nước thủy triều lên. Gặp ngày trời không có nắng và lúc chiều lại có mưa nên con đường trở ra từ tầng dưới của nhà thờ-tu viện với những đoạn đường đi qua lối vòng thành (ramparts) không mấy hứng thú và không chụp hình được. Tuy nhiên chúng tôi rất vui đã có một ngày thăm viếng và chiêm ngưỡng một kỳ quan của thế giới nói chung và của Pháp nói riêng.

Mont-Saint-Michel
Thu vờ viếng Núi-Thánh-Michel
Tuyệt mỹ lời nào đủ tiếng khen
Núi đá thánh đường cao ngất ngưỡng
Cát nước hàng phố thấp mon men.
Nhà thờ kiến trúc Roman lẫn
Tu viện xây vòm Gothic xen
Thế giới kỳ quan danh tiếng nức
Khiêm nhường ẩn dật chẳng bon chen.

Sóng Việt- Đàm Giang

Trừ ba tấm hình bản đồ thu thập từ trang Wikipedia, tất cả hình ảnh thuộc bộ ảnh riêng của người viết.

Tài liệu tham khảo.

https://en.wikipedia.org/wiki/Mont_Saint-Michel

<http://www.cnn.com/travel/gallery/mont-saint-michel-tide/index.html>

http://www.dailymail.co.uk/travel/travel_news/article-3005352/Thousands-flock-Mont-Saint-Michel-France-witness-tide-century.html

https://en.wikipedia.org/wiki/Mont_Saint_Michel_Abbey

<http://bichxuanparis.over-blog.fr/article-20894272.html>

http://www.mondes-normands.caen.fr/angleterre/patrimoine_architectural/normandie/Avranchin/pontorson/1605NotreDame/index.htm